

**Evlat Edinme Mukavelesinin İptali (Mukavele tarihindeki hükümler)-
Ahvali Şahsiye (Yabancı hukuk kurallarının uygulanması)-
Yabancı Hukuk Kurallarının Uygulanması (Evlat edinme)-
Rahibenin Evlat Edinmesi***

Esas : 1993 / 2-398
Karar : 494
Tarih : 30.6.1993

DAVA VE KARAR: Taraflar arasındaki "evlat edine mukavelesinin iptali" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Şişli 2. Asliye Hukuk Mahkemesince davanın reddine dair verilen 4.11.1991 gün ve 259-529 sayılı kararın incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmesi üzerine;

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin 21.4.1992 gün ve 4612-4676 sayılı ilâmı :

(... Uyulan bozma kararında olaya uygulanması gereken **Fransız Hukuku** ve **Kilise Hukukunun** araştırılıp evlat edinen **Rahibenin Marrie Öden'in** evlat edinmesine engel bir halin olup, olmadığına açığa çıkarılması gerektiğine işaret edilmiştir.

Mahkemece, İstanbul Üniversitesi Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Araştırma ve Uygulama Merkezi ile İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırma ve Uygulama Merkezinden dosya arasında bulunan mütalaalar alınmış; davalı vekili işle ilgili 29 Temmuz 1939 günlü Fransız Kanunu tercümesini ve İstanbul Papa vekaleti kançılanı tarafından düzenlenen 16 Kasım 1990 günlü belgeyi ibraz etmiştir.

* İlmî ve Kazai İçtihatlar Dergisi, Yıl, 33 (1993), 9819 vd.

Papa vekaleti kançıları'nın düzenlediği belgede "Rahibe Marie Alme'e Herriette Odeat'in Katolik Kilisesi kaidelerine göre evlat edinmesine herhangi bir sakınca yoktur" denmektedir. Buna karşılık kilise hukuku hakkında da bilgi veren Prof. Dr. Hüseyin Hatemi İstanbul Mukayeseli Hukuk Araştırma ve Uygulama Merkezi müdürlüğüne hitaben yazdığı 14.2.1991 tarihli yazıda 1983 yılında değişen Codes Juries Cononici'den söz ederek bir rahibenin de evlat edinebileceğini açıklamıştır.

He olay oluştuğu anda mer'i hukuka göre çözümlenmelidir.

Rahibe Marie Alme'e Eugenie Herriette Odent davalı Andre Abdullah'ı 21.6.1964 tarihinde evlat edinmiştir. Şu halde kanunlar ihtilafı kuralları araştırılırken bu tarihte yürürlükte olan kurallar belirlenmelidir. Prof. Dr. Hüseyin Hatemi 1983'de değişen kurallar gözönünde tutularak bilgi verdiğine, Papa vekaleti kançılıryası yazısında 21.6.1994 gününde mer'i kurallardan söz edilmediğine göre, araştırmanın bozmaya uygun yapıldığını kabul etmek mümkün değildir...) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

YARGITAY HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulu'nca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği görüldü :

Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dosyadaki tutanak ve kanıtlara, bozma kararında açıklanan gerektirici nedenlere ve ayrıca dava, butlan sonucunu doğuracak olan evlat edinme mukavelesinin iptali istemine ilişkindir. Talep ref isteği değil, butlanı içermesi itibariyle her ilgili tarafından dava konusu yapılabilir.

Yine, evlat edinme mukavelesinin iptali istemi, evlat edinilenin olduğu kadar, evlat edenin de hakkı ile ilgili bulunmaktadır. Bu itibarla dava, evlat edinilen yanında ayrıca evlat edinene de yönetilmek gerekir. Oysa, yalnızca evlat edinilene husumet tevcih edilerek açılmıştır. Bu durumda, öncelikle evlat edinenin sağ olup olmadığının araştırılması, sağ ise davacıya aynı nedenle onun hakkında dava açmak üzere önel verilmesi, açtığı temyize konu dava ile birleştirilerek, birlikte yürütülmesi suretiyle taraf ehliyetinin sağlanması gerekir.

Bu hususun düşünülmemesi de isabetsizdir. Bu itibarla her olayın meydana geldiği tarihte yürürlükte bulunan mevzuat çerçevesinde çözüme ulaştırılması gerektiğine işaret eden ve Hukuk Genel Kurul'nca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken önceki kararda direnilmesi doğru değildir.

O halde usul ve yasaya uygun bulunmayan direnme bozulmalıdır.

SONUÇ : Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile, direnme kararının Özel Daire bozma kararında ve yukarıda gösterilen nedenlerden dolayı (BOZULMASINA) oyçokluğuyla karar verildi.

Y.H.G.K. 30.6.1993, E, 1993/2-398-K. 494.

KARŞI OY YAZISI

Davanın dayanağı, hukuksal engel bulunduğuna yönelik değildir. Engelsiz yapılan evlatlık sözleşmesinin başka bir amaç taşımasıyla ilgilidir. Yüce çoğunlukça tebligat yapılması istenilen kişi, 113 yaşında olmaktadır. Yabancı devlette tebligat mevzuatına göre en az bir yıl daha geçecektir. O nedenle pratik bir sonuç doğurmayacaktır. Teolojik kuralların değişmezliği de kuraldır. Öyleyse direnme kararı onanmalıdır.

Erbay Taylan

4. Hukuk Dairesi Üyesi

Karşı Oy Yazısı

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 1.3.1990 günlü bozmasında, özetle, Fransız ve Kilise Hukukuna göre, 1964 yılında bir rahibenin bir rahibeyi evlat edinip edinmeyeceğinin incelenmesini istemiştir.

Yerel mahkeme bozmaya uymuş ve dosyayı bilirkişiye vermeden önce Mukayeseli Hukuk Enstitüsüne yazı yazmıştır. Enstitü, Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye dosyayı tevdi etmiştir.

Bilirkişi mütalaasında bozma ilâmını da incelediğini ancak bir engel bulunmadığı gibi genel mütalaa dışında, 1983 yılında kilise hukukundaki değişiklikte de bir engel bulunmadığı ifade edilmiştir. Sözü edilen rapor ve dosya bir bütün olarak alındığında, bilirkişinin 1964 yılında da sözü edilen ülkenin ve kilise hukukunda engel bulunmadığı sonucuna varıldığı anlaşılmaktadır. Kaldı ki davacı da bu konuda aksini iddia etmemiştir.

Uyuşmazlık bulunmayan ve aksi de iddia edilmeyen bir konuda, davanın uzamasına ve fazla gidere neden olabilecek bir konuda ısrarla araştırma yapılması HUMK.nun 77. maddesine aykırıdır.

Bu nedenle, yüce kurulun, dairenin görüşünü doğrulayan bozma ilâmına katılmamaktayım.

Bilal Kartal

Üye